

MAHLER

Lieder aus Des Knaben Wunderhorn

A fiú csodakürtje

GÁDOR ÁGNES nyersfordítása
2007

Lieder aus Des Knaben Wunderhorn

Der Schildwache Nachtlied – Az őrszem éji dala

„Nem tudok, nem szeretek vidám lenni;
Amikor minden ember alszik,
Örködnöm kell,
Szomorúnak kell lennem.”

„Kedves fiú, nem kell szomorúnak lenned!
Rád várok
A rózsakertben,
A zöld lóherék közt.”

„A zöld lóherékhez nem megyek,
a fegyverkertbe,
teli alabárdokkal,
oda állítottak.”

„Ha harcmezőn állsz, segítsen az Isten!
Isten áldása
A legfontosabb mindenkinek,
Aki hisz benne.”

„Aki hisz, messze van attól.
Ő a király,
Ő a császár,
ő vezényli a háborút.”

Állj! Ki az? Fordulj!
Ne közelíts!
Ki énekelt itt? Ki énekelt ebben az órában?
Elveszett tábori őrszem
Énekelt éjfélkor.

Verlor'ne Müh – Kárbavesztett fáradság

Lány
Legény, menjünk!
Megnézzük a báránycákat?
Gyere, kedves legény,
Gyere, kérlek!

Legény
Bolondos Dinterle,
Veled aztán nem megyek!

Lány

Akarsz talán egy kicsit torkoskodni?
Hozok neked valamit a zsebemből!
Hozok, kedves legény,
Hozok, kérlek!

Legény

Bolondos Dinterle,
Nem akarok tőled nassolnivalót!

Lány

Mondd, ajándékozzam neked szívemet?
Mindig rám akarsz gondolni?
Vedd el, kedves legény,
Vedd el, kérlek!

Legény

Bolondos Dinterle,
Azt aztán nem akarom!

Trost im Unglück – Vígasz a bajban

Huszár

Rajta, eljött az idő,
Nyergelni kell lovamat!
Elhatároztam,
Lovagolni kell.
Eredj csak, megvan a magam része,
Csak bolondságból szeretlek;
Jól tudok élni nélküled,
Jól megvagyok nélküled!

Hát felülök lovacskámra
És iszom egy pohárka hűvös bort
És szakállamra esküszöm, [*magyarul: eszem ágában sincs*]
Hogy hozzád örökké hű leszek.

Lány

Azt hiszed, te vagy a legszebb
Tán az egész nagyvilágon
És a legkellemesebb is,
De ez nagy tévedés!

Apám kertjében
Nő egy virág,
Addig akarok várni,
Míg jobban meg nem nő.
És eredj csak, megvan a magam része,
Csak bolondságból szeretlek;

Jól tudok élni nélküled,
Jól megvagyok nélküled!

Együtt

Azt hiszed, elveszlek,
Régóta eszembe sem jut,
Szégyenkezniem kell miattad,
Ha társaságban vagyok!

Wer hat dies Liedlein erdacht? – Ki találta ki ezt a dalocskét?

Ott fenn a hegyen a magas házban
Kukucskál kifelé egy finom, kedves lányka,
Nincs otthon ott!

A fogadós leánykája,
A zöld rónán lakik.

Szívecském sebzett,
Jöjj, kincsecske, gyógyítsd meg.
Sötétbarna szemecskéd,
Az sebzett meg engem!
Rózsás szád
A szíveket meggyógyítja,
Az ifjúságot értővé teszi,
A halottakat élővé teszi,
A betegeket egészségessé teszi.

Ki találta ki ezt a dalocskát?
Három lúd hozta a vizen át,
Két szürke és egy fehér;
És aki nem tudja a dalocskát elénekelni,
Annak elfütyülik!

Rheinlegendchen – Kis rajnai legenda

Hol a Neckarnál kaszálok,
Hol a Rajnánál kaszálok,
Hol van kincsecském,
Hol egyedül vagyok!

Mit segít a kaszálás,
Ha a sarló nem vág,
Mit segít egy kincsecske,
Ha nem marad velem!

Így kell hát kaszálnom
A Neckarnál, a Rajnánál;
Hát beledobom arany
Kis gyűrűmet!

Úszik a Neckarban,
Úszik a Rajnában,
El kell úsznia
Mélyen a tengerbe!

És úszik a gyűrűcske,
Felzabálja egy hal!
A halacska eljut
A király asztalára!

A király megkérdené,
Kié is ez a gyűrűcske?
Kedvesem mondaná:
„A gyűrű az enyém!”

Kedvesem szökellne
Hegyre föl és hegyen le,
Visszahozná nekem
A finom aranygyűrűcskét!

Kaszálhatsz a Neckarnál,
Kaszálhatsz a Rajnánál!
Dobd csak nekem mindig
Bele a gyűrűcskédet!

Lied des Verfolgten im Turm – Az üldözött dala a toronyban

A fogoly

A gondolatok szabadok,
Ki tudja kitalálni őket?
Tovasuhannak,
Mint az éji árnyak.
Senki nem tudhatja őket,
Vadász le nem löheti;
Maradjunk ennyiben,
A gondolatok szabadok.

A leány

Nyáron jó vidámnak lenni
A magas, vad pusztákon.
Zöld helyecskéket találunk ott,
Szívemből szeretett kincsem,
Nem akarok elválni tőled.

A fogoly
És ha bezárnak
A sötét tömlöcbe,
Mindez csak
Hiábavalóság;
Mert gondolataim
Széttörik a rácsokat
És a falakat,
A gondolatok szabadok.

A leány
Nyáron jó vidámnak lenni
A magas, vad hegyeken;
Ott fönn egészen egyedül vagyunk,
Nem hallani gyerekek kiabálását,
Ott levegőhöz jutsz.

A fogoly
Legyen, ahogy lennie kell
És ha azt hozza a sors,
Minden csöndben legyen,
Minden csöndben;
Vágyam és óhajom
Senki nem tudja megtiltani,
Maradjunk ennyiben,
A gondolatok szabadok.

A leány
Kincsem, oly vígan dalolsz itt,
Mint a madárkák a fűben.
Oly szomorúan állok a tömlöc ajtajánál,
Inkább halott lennék, nálad lennék,
Jaj, mindig panaszkodnom kell?

A fogoly
És ha így panaszkodsz,
Lemondok a szerelemről,
És ha ez merész is,
Semmi nem tud kínozni,
Így szívem mélyén
Mindig tudok nevetni és tréfálni;
Maradjunk ennyiben,
A gondolatok szabadok.

Wo die schönen Trompeten blasen – Ahol a szép trombiták szólnak

„Ki van ott kint és ki kopogtat,
Aki ily halkán fel tud ébreszteni?”
„Az, ki szívednek legkedvesebb,
Kelj föl és engedj be!

Mit álljak itt még tovább?
Látom a hajnal pirkadását,
A pirkadatot, két fényes csillagot,
Kedvesemnél szeretnék lenni!
Ki szívemnek legkedvesebb!”

A lány fölkel és beengedte,
Üdvözölte is.
„Köszöntlek, én kedvesem!
Milyen soká álltál ott kint?”

Nyújtja neki hófehér kezét,
Távrolról a csalogány dalolt,
A lány sírni kezdett.

„Ah, ne sírj, én kedvesem!
Egy év múlva az enyém leszel.
Biztos, hogy az enyém leszel,
Mint senki más a földön!
Ó, szerelem a zöld földön.

Háborúba megyek a zöld mezőre;
A zöld mező oly messze van.
Ott, ahol a szép trombiták szólnak,
Ott az én házam, zöld fűből.”

Lob des hohen Verstandes – A nagy értelem dicsérete

Egyszer egy mély völgyben
A kakukk és a csalogány
Fogadást kötött:
Énekelnek a mester-címért,
Győzzön a művészet, győzzön a szerencse:
Nyereség lesz mindenképp.

A kakukk szólt: „Ha neked megfelel,
Kiválasztottam a bírót”,
És azonnal megnevezte a szamarat,
„Merthogy két nagy füle van,
Így annál ádázabban tud hallani
És, ami jó, felismerni.

Hamar elrepültek a bíró elé,
Akinek elmesélték az ügyet,
Ő javasolta, énekeljenek.
A csalogány kedvesen dalolt!
A szamár szólt: „Összezavarsz!
Iá! Iá!
Ez nem fér a fejembe!”

A kakukk erre gyorsan elkezdte
Énekét terccel, kvárttal, kvinttel.
A szamárnak tetszett, csak annyit szólt: „Várj!
Az ítéletet akarom mondani.

Jól énekeltél, csalogány!
De te, kakukk, jól énekelsz korált!
És finoman tartod az ütemet!
Ezt szólom nagy értelmem szerint!
És kerüljön bár egy egész országba,
Téged nevezlek ki győztesnek!”
Kakukk, kakukk! Iá!

Der Tamboursg'sell – A kisdobos

Én szegény kisdobos!
Kivezetnek a tömlöcből.
Ha dobos maradtam volna,
Nem lennék fogoly.

Ó bitófa, te magas ház,
Oly rettenetesen nézel ki.
Nem nézek rád többé.
Mert tudom, ott a helyem.

Ha a katonál elmasíroznak,
Nálam nem szállnak meg,
Ha kérdik, ki voltam:
Dobos a testőrségnél!

Jó éjt, ti márványkövek,
Ti hegyek és dombocskák,
Jó éjt, ti tiszték,
Káplárok és muskétások,
Jó éjt, ti tiszték,
Káplárok és gránátosok!
Tiszta hangon kiáltom,
Tőletek szabadságra megyek!
Jó éjt! Jó éjt!

Das irdische Leben – A földi élet

„Anyám, jaj anyám, éhes vagyok.
Adj kenyeret, különben meghalok!”
„Várj csak, várj csak kedves gyermekem,
Holnap fogunk gyorsan aratni!”

És amikor a gabonát learatták,
Kiáltott ismét a gyermek:

„Anyám, jaj anyám, éhes vagyok.
Adj kenyeret, különben meghalok!”
„Várj csak, várj csak kedves gyermekem,
Holnap fogunk gyorsan csépelni!”

És amikor a gabonát kicsépezték,
Kiáltott ismét a gyermek:

„Anyám, jaj anyám, éhes vagyok.
Adj kenyeret, különben meghalok!”
„Várj csak, várj csak kedves gyermekem,
Holnap fogunk gyorsan sütni!”

És amikor megsütötték a kenyeret,
A gyermek a ravatalon feküdt.

Des Antonius von Padua Fischpredigt – Pádau Szent Antal prédikációja a halaknak

Antal a prédikációkor üresen találja a templomot!
Elmegy a folyóhoz és a halaknak prédikál!
Csapkodnak a farkukkal!
A napfényben ragyognak!

A pontyok ikrástul mind ideúsztak,
Szájukat kitátják, készülnek, hogy figyeljenek.
Soha prédikáció így nem tetszett a halaknak!

És a hegyespofájú harcsák, akik mindig vívnek,
Sietve ideúsznak, hogy hallják a szentet!
Azok a fantaszták is, kik mindig böjtölnek:
A csukára gondolok, megjelennek a prédikációra.
Soha prédikáció így nem tetszett a csukáknak!

Jó angolnák és vizák, akiket az előkelők csemegéznek,
Még azok is idefáradnak, hogy hallják a prédikációt!
Rákok is, teknősök, máskor lassú küldöncök,
Sietve felemelkednek a mélyből, hogy hallják e száját!
Soha prédikáció így nem tetszett a rákoknak!

Nagy halak, kis halak! Előkelők és közönségesek,
Felemelik fejüket, mint az értelmes teremtmények!
Isten kívánságára meghallgatni a prédikációt!

A prédikációnak vége, mindenki megfordul!
A harcsák maradnak tolvajok, az angolnák csapodárok;
A prédikáció tetszett, maradnak, mint mások!
A rákok hátrafelé mennek, a csukák maradnak kövérek,
A pontyok sokat zabálnak, a prédikációt elfelejtik!

A prédikáció tetszett, maradnak, mint mások!
A prédikáció tetszett, tetszett!

Revelge – Riadó

Reggel három és négy között
Nekünk, katonáknak, masíroznunk kell
Az utcán föl és alá,
Trallala, kedvesem lenéz ránk.

Ah, testvér, meglőtték,
A golyó súlyosan talált,
Vigyél a szállásomra!
Trallala, nincs messze innen!

Ah testvér, nem tudlak elvinni,
Az ellenség megvert minket,
Segítsen rajtad a Jóisten!
Trallala, nekem menetelnem kell a halálig!

Ah testvérek, itt mentek el mellettem,
Mintha nekem végem lenne!
Trallala, túl közel mentek el mellettem!

Meg kell szólaltatnom dobomat,
Trallala, különben elvesztem.
A testvérek sűrűn egymás mellett
Fekszenek, lekaszálva.

Dobjára ver, felébreszti
Csöndes testvéreit,
Trallala, megverik az ellenséget,
Egy borzalom veri az ellenséget!

Dobjára ver s már ott vannak
Az éji szállás előtt,
Trallala! Az utcán fényesen masíroznak,
A kedves háza elé vonulnak, trallala!

Reggel ott állnak a a holttestek
Egyenes sorokban, mint a sírkövek.
A dob áll legelől, hogy a lány láthassa,
Trallala, hogy a lány láthassa!

Urlicht – Ósfény

Ó piros kis rózsza,
Az ember a legnagyobb bajban van,
Az ember a legnagyobb kínban van,
Szeretnék inkább az égben lenni.
Egy széles útra jutottam,
Jött egy angyal és el akart küldeni,
Ó nem, nem hagytam magam elküldeni,
Istentől jöttem és megint Istenhez akarok jutni,
A Jóisten ad nekem egy fényecskét,
Amely világítani fog nekem az örök boldog életig!